

АНДРЕЙ ВЕЛЧЕВ

**УПРАВЛЕНИЕ НА КОМУНИКАЦИИТЕ
ПРИ ПУБЛИЧНИТЕ ПОЛИТИКИ**

(Изграждане и поддържане на обществена съпричастност)

СОФИЯ

2018 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор от Александър Маринов	5	
ВЪВЕДЕНИЕ	9	
 ПЪРВА ЧАСТ. ТЕОРЕТИЧНИ И ТЕОРЕТИКО-ПРИЛОЖНИ ВЪПРОСИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО НА КОМУНИКАЦИИТЕ В ПРОЦЕСА НА ПУБЛИЧНИТЕ ПОЛИТИКИ		
 ГЛАВА I. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ И ИДЕИ В СЪВРЕМЕННОТО ИЗСЛЕДВАНЕ НА КОМУНИКАЦИИТЕ ПРИ ПУБЛИЧНИТЕ ПОЛИТИКИ		22
1. Някои необходими работни дефиниции	22	
1.1 Политика и конкретни политики	22	
1.2 Мрежи за политики (policy networks)	27	
1.3 Комуникации и управление на комуникациите в процеса на политиките	30	
1.4 Стратегическите комуникации в процеса на политиките	34	
2. Променящите се модели на комуникациите в публичното управление: все повече <i>policy</i> за сметка на <i>politics</i> ?	37	
2.1 Корени на интереса към „комуникации при политиките“	38	
2.2 Засилване на ролята на комуникациите за решаване на придобиващите все по-голямо значение проблеми на координацията в процеса на политиките	44	
 ГЛАВА II. КОМУНИКАЦИИ ПРИ ПУБЛИЧНИТЕ ПОЛИТИКИ В КОНТЕКСТА НА ОСНОВАНИЯ НА НАУЧНИ ДОКАЗАТЕЛСТВА ПРОЦЕС НА ПОЛИТИКИТЕ (EVIDENCE-BASED POLICY-MAKING)		50
1. Основаният на доказателства процес на публичните политики – обща характеристика, работни определения и историческа еволюция.....	50	
2. Ролята на комуникациите за трансфера на знание в процеса на политиките – кога, какво, към кого, с какъв ефект	70	

2.1 Ролята на комуникациите на отделните фази на класическия модел на цикъла на политиките	71
2.2 Ролята на комуникациите в различните области на политиките	76
3. Механизми на комуникацията на доказателства в мрежите за политики	84
3.1 Комуникиране и „превод“ на знанието	84
3.2 Комуникациите за доказателствата през перспективата за взаимодействие и обмяна на знание в ОДПП	88
3.3 Комуникациите като социално влияние и убеждаване при трансфера на доказателства в ОДПП	91

ГЛАВА III. ИЗГРАЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА СЪПРИЧАСТНОСТ В ПРОЦЕСА НА ПОЛИТИКИТЕ

95

1. Рамки и дефиниране на понятието. Разграничение от сродни понятия	95
2. Принципи на обществената съпричастност. Очаквани резултати	103
3. Нива (форми на реализация) на обществената съпричастност и съответни механизми (техники)	107
4. Прилагане на подхода за изграждане на обществената съпричастност в мрежите на стратегическите ПЧП	114

ВТОРА ЧАСТ. УПРАВЛЕНИЕ НА КОМУНИКАЦИИТЕ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА СЪПРИЧАСТНОСТ ПРИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ПУБЛИЧНО-ЧАСТНИ ПАРТНЬОРСТВА

ГЛАВА IV. ПУБЛИЧНО-ЧАСТНИТЕ ПАРТНЬОРСТВА (ПЧП) – ОБЩА ТЕОРЕТИЧНА РАМКА

122

1. Публично-частните партньорства (ПЧП) – история, подходи на изучаване, дискуссионни въпроси	122
2. Стратегическите ПЧП в контекста на промените в публичното управление	135
3. Роля на комуникациите за по-ефективно прилагане на научните доказателства при публично-частните партньорства	137
4. Природа на доказателствата за управленски решения относно стратегически ПЧП – значение за подхода към тяхното комуникиране	141

5. Начини на използване на научните доказателства при вземането на управленски решения относно стратегически ПЧП	145
6. Сложната природа на отношението „научни доказателства - управленски решения – комуникации при ПЧП”	147

ГЛАВА V. ПРИЧИНИ ЗА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ИЗГРАЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА СЪПРИЧАСТНОСТ ПРИ ПЧП

1. Основни аргументи в полза на ПЧП	153
2. Фактори, влияещи върху комуникациите при ПЧП	156
3. Специфичната роля на комуникациите за успеха на ПЧП	168
4. Ценности и принципи на разработване на комуникационна програма за изграждане на обществена съпричастност при стратегически ПЧП	172

ГЛАВА VI. КОМУНИКАЦИОННИ ПРОГРАМИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА СЪПРИЧАСТНОСТ ПРИ ПУБЛИЧНО-ЧАСТНИТЕ ПАРТНЬОРСТВА (ПЧП)

1. Основни съдържателни елементи и стадии на комуникационната програма за изграждане на обществена съпричастност към ПЧП	177
1.1 Идентифициране и профилиране на заинтересуваните страни („публиките”)	177
1.2 Структуриране на информационните потоци	184
1.3 Итеративно консултиране със заинтересуваните страни в ПЧП	189
1.4 От консултиране към преговори и договаряне при ПЧП	195
1.5 Затварянето на цикъла на съпричастността – включването на заинтересуваните страни в мониторинга на ПЧП	201
2. Най-често използвани методи за изграждане и реализиране на обществена съпричастност при ПЧП	208
2.1 Критерии за избор на методи	208
2.2 Основни характеристики на най-често използваните методи	211

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ЛИТЕРАТУРА

ПРЕДГОВОР

Един интересен нов поглед към комуникациите и съпричастността – голямото бяло поле в изследванията на публичните политики

Всички ние сме еднокрили ангели –
можем да полетим само, ако се прегърнем.
Лучано де Крешенцо

Има важна символика във факта, че представената на вниманието на читателя книга на един млад автор обхваща проблемна област, сравнително слабо разработена в световната научна литература в сферата на анализа на публичните политики и напълно игнорирана в България. Става дума за комуникациите в процеса на политиките и тяхната роля за изграждане на трайни позитивни отношения между заинтересуваните страни (или на обществена съпричастност, ако използваме предпочитаната от Андрей Велчев терминология). Ако прибавим и обстоятелството, че водещ акцент в този монографичен труд е изучаването на комуникациите при стратегическите публично-частни партньорства, новаторството придобива наистина впечатляващи измерения.

Навлизането в нови, слабо изследвани научни полета е несъмнено, но далеч не водещо достойнство на книгата. Чели сме немалко научни публикации, чиито автори заслужават похвала за смелостта да предприемат подобни рисковани инициативи, но – за нищо повече. Куражът да тръгнеш по неутъпкана пътека е нужен, но недостатъчен. Намерението е важно, но решаващ е резултатът.

Впечатляващото в монографичното изследване е постигането на цял ред твърде трудни съответствия:

- между предизвикателството да поставиш нови теми и способността да ги рамкираш и разработиш на високо теоретично и приложно ниво;
- между формулирането и аргументирането на оригинални собствени идеи и коректното ползване на широк кръг научни резултати, имащи пряко и косвено отношение към материята;
- между научната строгост и гражданската чувствителност;

- между разностранния личен опит (доста впечатляващ за човек в четвъртото десетилетие на живота си) и готовността непредубедено да се представят и приложат разнообразни гледни точки.

По-нататък би следвало да преминем от общото впечатление към конкретния преглед на постиженията, въплътени в представения на вниманието ни монографичен труд.

Първата важна особеност на първата самостоятелна книга на д-р Андрей Велчев е впечатляващата убедителност при изграждането на теоретико-методологическите основи на изследването на комуникациите при публичните политики. В сравнително сбит текст авторът представя ясна работна концептуална рамка, която синтезира теоретичното знание за политиките, но не изобщо, а именно с оглед поставената специфична изследователска цел. Изпъква доброто познаване и цялостното разбиране на една сложна и все още слабо позната у нас материя, каквато е проблематиката на съвременните *мрежи за политики*. Уважително, но обективно са представени научните постижения на водещите български учени в областта на анализа на политиките, като Тодор Танев и Татяна Томова.

Интересно и много важно разграничение, което въвежда авторът, е това между *политическите комуникации* и *комуникациите при политиките*. Особено позитивен факт е, че явленията, известни като *politics* и *policy*, и съответните процеси на комуникация, се разглеждат не изолирано, а в тяхната теоретична и практическа връзка. Преимуществовата на този методологически подход, който в началото би могъл да изглежда прекалено компромисен, проличават по-нататък в изложението и особено във втората част на книгата, която има подчертана практическа насоченост.

Изцяло новаторски характер има систематично разработената от автора концепция за една от ключовите характеристики на съвременния процес на публичните политики – а именно, че този процес по необходимост трябва да е *основан на доказателства* (както строго научни, така и извлечени от практическия опит на общностите на политиките). Така Андрей Велчев дава началото на една необяснимо игнорирана (у нас) тема за научни и приложни дискусии – особено важната роля на комуникациите за представянето, дискусията и включването във вземането на решения на убедителни доказателства за необходимостта на политиките, възможните им ползи и разходи, начините на включване на заинтересуваните страни и др.

За да завършим с теоретичните достойнства на монографията, непременно трябва да се отбележи краткото, но убедително представяне на концепцията на

обществената съпричастност (public engagement), почти непозната за българските социални науки, да не говорим за политическата и управленската практика. Много полезна стъпка е прецизното разграничаване на обществената съпричастност от други, сродни явления и понятия. Така се създава необходимата основа за изясняване на специфичната роля на обществената съпричастност и ролята ѝ в по-цялостния процес на включване на гражданите (заинтересуваните страни) в управлението и в процеса на политиките.

Несъмнен теоретичен принос на автора е аргументирането на необходимостта от обществена съпричастност именно като задължителна основа за изграждане на *трайни позитивни отношения на доверие* между заинтересуваните страни. Това виждане по-нататък играе важна роля за обосноваването на принципите и инструментите на комуникационните програми при стратегическите публично-частни партньорства.

Ако първата част на монографичния труд говори ясно за ерудираност и теоретична подготовка, втората впечатлява с умението да се приложи обоснования подход към разнообразна и сложна емирична материя. Тук от несъмнена полза за автора е натрупаният професионален опит в сфери с деликатни публично-частни измерения на политиките. Предлагат се конкретни и видимо полезни ориентири за разработването на *комуникационни програми с цел изграждане на обществена съпричастност* при стратегическите публично-частни партньорства, и то не с рекламна, а с наистина съществена роля в цялостния процес.

Много от изследваните случаи дават основание за паралел с българската действителност – една наистина слабо засегната проблемна област в книгата. Въпреки изложените от автора основания тази област засега да бъде изключена от предмета на изследването, разработването на приложните аспекти на комуникациите при публичните политики и в частност – при публично-частните партньорства у нас остава важна и в същото време твърде актуална задача.

Авторът отправя ясно научно и практическо послание, което може доста точно да бъде изразено с цитираната в началото мисъл на Лучано ди Крешенцо. Всяка от страните в политиките или публично-частните партньорства, какъвто и юридически, политически или икономически капацитет да има, се нуждае от доверието и партньорството на останалите. *За да „полети“, т.е. за да успее, начинанието по необходимост трябва да има подкрепата и съпричастността на всички.*

Ако прибавим ясения и образен език, богатия графичен и снимков материал и впечатляващата библиография, представеното на вниманието на читателите

монографично изследване на д-р Андрей Велчев има всички шансове да се превърне в открояващо се явление в потока от научни публикации.

Накрая, чувствам се задължен да споделя личните си впечатления от съвместната ми работа с автора. Андрей Велчев бе мой студент, дипломант, докторант, а след блестящата защита на дисертацията е колега, с когото ни свързват редица академични и приложни начинания. Имах огромното удоволствие да наблюдавам как пред очите ми израства един млад учен, съчетавайки способности, упорит труд и мотивация с достойни за завиждане търпение, уважение към по-възрастните и безкористна готовност за партньорство с колегите.

В този смисъл изложените в книгата разсъждения за комуникациите, доверието, съпричастността и сътрудничеството са изцяло подплатени от фактите за личните качества и поведението на Андрей Велчев.

Нека пожелаем „На добър път!“ на книгата и на нейния автор.

Проф. Александър Маринов